

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. lokakuuta 2022
(OR. en)

11709/22

LIMITE

CORLX 728
CFSP/PESC 1053
RELEX 1073
COARM 153
CODUN 32
CONUN 179

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: NEUVOSTON PÄÄTÖS pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan Yhdistyneiden kansakuntien toimintaohjelman tukemisesta

NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2022/...,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

**pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden
ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan
Yhdistyneiden kansakuntien toimintaohjelman tukemisesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 28 artiklan 1 kohdan ja
31 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Yhdistyneiden kansakuntien (YK) pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkia osa-alueita koskevaan konferenssiin osallistuneet valtiot hyväksyivät 20 päivänä heinäkuuta 2001 pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan YK:n toimintaohjelman, jäljempänä 'YK:n toimintaohjelma'. YK:n yleiskokous hyväksyi 8 päivänä joulukuuta 2005 kansainvälisen välineen, jonka avulla valtiot voivat tunnistaa ja jäljittää nopeasti ja luotettavasti laittomat pienaseet ja kevyet aseet, jäljempänä 'kansainvälinen jäljittämisväline'. Näissä molemmissa kansainvälisissä välineissä todetaan, että valtiot tekevät tarvittaessa yhteistyötä YK:n kanssa tukeakseen välineiden tehokasta täytäntöönpanoa.
- (2) Neuvosto hyväksyi 12 päivänä heinäkuuta 2002 yhteisen toiminnan 2002/589/YUTP¹ käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja leviämisen torjumisesta.
- (3) Joulukuun 16 päivänä 2005 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian. Kyseisessä strategiassa mainitaan YK:n toimintaohjelman tukeminen ensimmäisenä kansainvälisen tason painopistealana ja kehoitetaan hyväksymään kansainvälinen oikeudellisesti sitova väline pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden jäljittämiseksi ja merkitsemiseksi.

¹ Neuvoston yhteinen toiminta 2002/589/YUTP 12 päivältä heinäkuuta 2002 Euroopan unionin osallistumisesta käsiaseiden ja kevyiden aseiden epävakauttavan keskittymisen ja leviämisen torjumiseen ja yhteisen toiminnan 1999/34/YUTP kumoamisesta (EYVL L 191, 19.7.2002, s. 1).

- (4) Kun kansainvälinen jäljittämismenetelmä oli hyväksytty, unioni tuki sen täysimääräistä täytäntöönpanoa hyväksymällä ja panemalla täytäntöön neuvoston yhteisen toiminnan 2008/113/YUTP¹. Neuvosto antoi myönteisen arvion yhteisen toiminnan täytäntöönpanosta.
- (5) Neuvosto hyväksyi 18 päivänä heinäkuuta 2011 päätöksen 2011/428/YUTP², jolla tuettiin vuonna 2012 pidettyä YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanon edistymistä koskevaa toista YK:n tarkistuskonferenssia.
- (6) Kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmassa, joka käynnistettiin 25–27 päivänä syyskuuta 2015, vahvistetaan, että pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjuminen on välttämätöntä monien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta, mukaan lukien rauhaan, oikeuteen ja vahvoihin instituutioihin, köyhyyden vähentämiseen, talouskasvuun, terveyteen, sukupuolten tasa-arvoon sekä turvallisiin kaupunkeihin liittyvät tavoitteet. Siksi kaikki valtiot ovat kestävän kehityksen tavoitteessa 16.4 sitoutuneet vähentämään merkittävästi laittomia rahoitus- ja asevirtoja.

¹ Neuvoston yhteinen toiminta 2008/113/YUTP, hyväksytty 12 päivänä helmikuuta 2008, jolla tuetaan kansainvälistä välinettä, jonka avulla valtiot voivat tunnistaa ja jäljittää nopeasti ja luotettavasti laittomat pienaseet ja kevyet aseet, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumista koskevan EU:n strategian puitteissa (EUVL L 40, 14.2.2008, s. 16).

² Neuvoston päätös 2011/428/YUTP, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2011, Yhdistyneiden Kansakuntien aseriisuntatoimiston toimien tukemisesta pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien toimintaohjelman toteuttamiseksi (EUVL L 188, 19.7.2011, s. 37).

- (7) Neuvosto hyväksyi 3 päivänä huhtikuuta 2017 päätöksen (YUTP) 2017/633¹, jolla tuettiin vuonna 2018 pidettyä YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanon edistymistä koskevaa kolmatta YK:n tarkistuskonferenssia. Kolmas tarkastelukonferenssi hyväksyi 30 päivänä kesäkuuta 2018 päätösasiakirjan, jossa valtiot uudistivat sitoumuksensa estää ja torjua pienaseiden ja kevyiden aseiden tarkoituksenvastaisia siirtoja. Valtiot vahvistivat halunsa jatkaa kansainvälistä yhteistyötä ja vahvistaa alueellista yhteistyötä parantamalla koordinoitua, kuulemista, tietojenvaihtoa ja operatiivista yhteistyötä ja ottamalla siihen mukaan asiaankuuluvat alueelliset ja osa-alueelliset järjestöt sekä lainvalvonta-, rajavalvonta- ja vienti- ja tuontilupaviranomaiset.
- (8) YK:n pääsihteeri vaati 24 päivänä toukokuuta 2018 esitetystä aseidenriisuntaohjelmastaan "Securing our Common Future" ("Yhteisen tulevaisuutemme turvaaminen") tavanomaisten aseiden liialliseen keskittymiseen ja laittomaan kauppaan puuttumista ja tukea maakohtaisille lähestymistavoille pienaseisiin ja kevyisiin aseisiin sekä niiden ampumatarvikkeisiin aseellisen väkivallan ja aseellisten konfliktien avaintekijöinä.

¹ Neuvoston päätös (YUTP) 2017/633, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2017, pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan Yhdistyneiden kansakuntien toimintaohjelman tukemisesta (EUVL L 90, 4.4.2017, s. 12).

- (9) Neuvosto hyväksyi 19 päivänä marraskuuta 2018 laittomien ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niiden ampumatarvikkeiden vastaisen EU:n strategian "Aseiden turvaaminen, kansalaisten suojeleminen", jäljempänä 'EU:n pienasestrategia', jossa vahvistetaan pienaseita ja kevyitä aseita koskevien unionin toimien suuntaviivat. EU:n pienasestrategiassa YK:n toimintaohjelma nähdään maailmanlaajuisena kehyksenä laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden muodostaman uhan torjumiseksi ja tuetaan sen täysimääräistä ja tuloksellista täytäntöönpanoa kansallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti.
- (10) Neuvosto hyväksyi 17 päivänä joulukuuta 2018 päätöksen 2018/2011/YUTP¹. EU:n pienasestrategiassa todetaan, että unioni sisällyttää aseellisen väkivallan torjuntaan ja pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontaan yleensä liittyvien uusien hankkeiden suunnitteluun järjestelmällisesti sukupuolinäkökohdat ja niihin liittyvien hyvien käytäntöjen jakamisen.
- (11) YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa käsitelleen vuoden 2022 kahdeksannen valtioiden kaksivuotiskokouksen loppuraportissa todetaan
- se, että toimintaohjelman ja kansainvälisen jäljittämismekanismien täysimääräinen ja tuloksellinen täytäntöönpano on keskeisen tärkeää, jotta voidaan edistää pyrkimyksiä kohti kestävästä rauhaa, turvallisuutta, sosioekonomista kehitystä, ihmisoikeuksien toteutumista ja ihmishenkien suojeleminen, kuten myös YK:n pääsihteerin aseidenriisunohjelman asiaankuuluvissa pienaseita ja kevyitä aseita koskevissa määräyksissä esitetään;

¹ Neuvoston päätös (YUTP) 2018/2011, annettu 17 päivänä joulukuuta 2018, sukupuolinäkökohdat huomioon ottavien politiikkojen, ohjelmien ja toimien tukemiseksi pienaseiden laittoman kaupan ja väärinkäytön torjumisessa naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan toimintaohjelman mukaisesti (EUVL L 322, 18.12.2018, s. 38).

- se, että naisten täysimääräinen, yhdenvertainen sekä mielekäs ja tuloksellinen osallistuminen toimintaohjelman ja kansainvälisen jäljittämismallin kaikkiin päätöksenteko- ja täytäntöönpanoprosesseihin on tarpeen, ja kannustetaan sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista täytäntöönpanotoimissa, jotta voidaan puuttua pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan erilaisiin vaikutuksiin naisiin, miehiin, tyttöihin ja poikiin;
- kansalaisyhteiskunnan tärkeä tukirooli valtioiden pyrkiessä kohti toimintaohjelman täysimääräistä ja tuloksellista täytäntöönpanoa, ja nähdään nuorten voivan myötävaikuttaa asiaan;
- se, että vahvistettu, tehokas ja kestävä kansainvälinen yhteistyö ja apu ovat tarpeen;
- se, että pienaseiden ja kevyiden aseiden valmistuksen, teknologian ja suunnittelun, erityisesti polymeeri- ja modulaaristen aseiden, sekä 3D-tulostuksella valmistettujen ampuma-aseiden viimeaikaisella kehityksellä on vaikutuksensa toimintaohjelman ja kansainvälisen jäljittämismallin täysimääräiseen ja tulokselliseen täytäntöönpanoon, mikä kaikkien valtioiden olisi huomioitava ottaen huomioon mahdollisuudet, haasteet, teollisuuden rooli sekä taloudellisen ja teknisen tuen tarve, valtioiden väliset teknologiset aukot ja tarve edistää kansainvälistä yhteistyötä;

- se, että pienaseiden ja kevyiden aseiden tehokas jäljittäminen on tärkeää, jotta voidaan torjua pienaseiden ja kevyiden aseiden laittontaa kauppaa konflikteissa ja konfliktien jälkeisissä tilanteissa;
- se, että on tärkeää kehittää tai ottaa käyttöön pienaseiden ja kevyiden aseiden merkitsemistä, kirjaamista ja jäljittämistä koskevia tiukkoja kansallisia sääntelykehyksiä kansainvälisen jäljittämismääräyksen mukaisesti, jotta estetään ja torjutaan pienaseiden ja kevyiden aseiden tarkoituksenvastaisia ja laittomia kansainvälisiä siirtoja luvattomille vastaanottajille;
- se, että kansainväliseen jäljittämismääräyseen sisältyvät merkitsemistä, kirjaamista ja jäljittämistä koskevat sitoumukset on tarpeen panna täytäntöön riippumatta pienaseiden ja kevyiden aseiden valmistuksessa käytetyistä materiaaleista tai menetelmistä;
- se, että yleiskokouksen päätöslauselman 76/233 nojalla on perustettu avoin työryhmä laatimaan poliittisia sitoumuksia uudeksi maailmanlaajuiseksi kehikseksi, jolla korjataan ampumatarvikkeiden jatkuvakestoisen hallinnan nykyiset puutteet;
- pienaseiden ja kevyiden aseiden koko elinkaaren eri vaiheissa mukana olevien tahojen roolit, mukaan lukien tapauksen mukaan teollisuuden ja yksityisen sektorin kanssa tehtävän yhteistyön merkitys, pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman valmistuksen ja kaupan tehokkaan estämisen kannalta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. EU:n pienasestrategian täytäntöönpanemiseksi tämän päätöksen tavoitteena on tukea YK:n toimintaohjelman ja kansainvälisen jäljittämismälinen täysimääräistä ja tuloksellista täytäntöönpanoa, lisätä kansainvälistä, alueellista ja kansallista turvallisuutta, myötävaikuttaa inhimillisen turvallisuuden toteutumiseen ja edistää kestäväää kehitystä pienaseiden ja kevyiden aseiden valvonnan avulla.
2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti tämän päätöksen tavoitteet ovat seuraavat:
 - a) tuetaan ennakoivaa maailmanlaajuista poliittista kehitystä vuonna 2024 pidettävässä YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanon edistymistä koskevassa neljännessä YK:n tarkistuskonferenssissa;
 - b) vahvistetaan toimintaohjelman ja kansainvälisen jäljittämismälinen tehokasta kansallista ja alueellista täytäntöönpanoa;
 - c) tuetaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sukupuoliresponsiivisia valvontapolitiikkoja ja -ohjelmia.
3. Yksityiskohtainen kuvaus hankkeesta on tämän päätökseen liitteessä.

2 artikla

1. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, jäljempänä 'korkea edustaja', vastaa tämän päätöksen täytäntöönpanosta.
2. Edellä 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen teknisestä toteutuksesta huolehtii YK:n aseriisuntatoimisto, jäljempänä 'UNODA'.
3. UNODA suorittaa tehtävänsä korkean edustajan alaisuudessa. Tätä varten korkea edustaja sopii tarvittavista järjestelyistä UNODAn kanssa.

3 artikla

1. Rahoitusohje unionin rahoittaman hankkeen toteuttamiseksi on 4 524 465,05 euroa.
2. Edellä 1 kohdassa vahvistetulla rahoitusohjeella rahoitettavia menoja hallinnoidaan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavien menettelyjen ja sääntöjen mukaisesti.

3. Komissio valvoo 1 kohdassa tarkoitettujen menojen asianmukaista hallinnointia. Se tekee tätä varten UNODAn kanssa tarvittavan rahoitussopimuksen. Rahoitussopimuksessa määrätään, että UNODAn on varmistettava unionin rahoituksen näkyvyys sen suuruuden mukaisesti.
4. Komissio pyrkii tekemään 3 kohdassa tarkoitetun rahoitussopimuksen mahdollisimman pian tämän päätöksen voimaantulon jälkeen. Se ilmoittaa neuvostolle kyseisessä prosessissa mahdollisesti ilmenevistä vaikeuksista ja rahoitussopimuksen tekopäivästä.

4 artikla

1. Korkea edustaja raportoi neuvostolle tämän päätöksen täytäntöönpanosta UNODAn säännöllisesti laatimien hankekuvausten perusteella. Nämä kuvaukset ovat perustana neuvoston suorittamalle arvioinnille.
2. Komissio raportoi 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen rahoitusnäkökohdista.

5 artikla

1. Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.
2. Tämän päätöksen voimassaolo päättyy 36 kuukauden kuluttua päivästä, jona 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu rahoitussopimus tehdään. Tämän päätöksen voimassaolo päättyy kuitenkin kuuden kuukauden kuluttua sen voimaantulosta, jos rahoitussopimusta ei ole tuon ajan kuluessa tehty.

Tehty ...

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
